

Fylkesmannen i Rogaland

TILSYNSRAPPORT - VEDTAK

Skulebasert vurdering

Sauda kommune - Sauda ungdomsskule

03.02.2021

Samandrag

Vi fører tilsyn med Sauda kommune. Temaet for tilsynet er skulebasert vurdering, som frå 13.12.2019 blei eige tema i felles nasjonalt tilsyn. Skulebasert vurdering er skulen si jamlege vurdering av i kva grad eiga verksemd medverkar til å nå måla i læreplanverket. Det overordna formålet med tilsynet er at skulebasert vurdering på denne måten medverkar til at elevane får eit best mogleg utbytte av opplæringa.

Vi har funne at Sauda ungdomsskule gjennomfører aktivitetar som regelverket i § 2-1 i forskrift til opplæringslova krev. Dei samla funna våre viser likevel at den skulebaserte vurderinga er fragmentert og ikkje systematiske nok. Konsekvensen av dette er at skulen ikkje oppfyller lovkrava.

Kommunen fekk tilsendt førebels tilsynsrapport 14.12.2021. Dei uttalte seg om denne i e-post 08.01.2021. I uttalen ønskjer kommunen å rette opp i nokre misforståingar, men er ikkje usamde i det varsla pålegget. Vi gjer no vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 01.07.2021.

Innhald

1	Innleiing	4
1.1	Kort om kommunen.....	4
1.2	Om gjennomføringa av tilsynet.....	5
1.3	Formålet med tilsynet.....	5
2	Skulebasert vurdering.....	7
2.1	Rettslege krav.....	7
2.2	Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar	8
2.2.1	Skulebasert vurdering på Sauda ungdomsskule	8
2.2.2	Medverknad i den skulebaserte vurderinga.....	12
3	Våre reaksjonar	15
4	Oppfølging av pålegga	15
5	De har rett til å klage	15
	Vedlegg: Liste over dokumentasjon	16

1 Innleiing

Vi fører tilsyn med offentlege skular, jf. opplæringslova § 14-1 første ledd, jf. kommunelova kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skulane oppfyller opplæringslova med forskrifter.

Våre tilsyn er offentlig myndigheitsutøving, noko som inneber at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglane i forvaltningsretten og offentligelova. I tilsynet behandlar vi personopplysningar. Les meir om vår behandling av personopplysningar på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

1.1 Kort om kommunen

Sauda kommune er ein kommune med ca. 4500 innbyggjarar. Skulane i Sauda har om lag 600 elevar fordelt på 4 skular. Satsingsområde for kommunen er *Læring med digital støtte i Saudaskulen*.

Sauda ungdomsskule er ein ungdomsskule med ca. 180 elevar. Skulen ligg sentralt i Sauda sentrum og rekrutterer elevar frå dei 3 barneskulane i kommunen og frå Vanvik i Suldal kommune. Sauda ungdomsskule sin visjon er læring og trivsel, og skulen er ein MOT-skule.

Tilsynet skal vere risikobasert. Risikovurderinga byggjer på informasjon Fylkesmannen har frå ulike kjelder; kvantitative data, informasjon frå klagesaker og tilsyn og informasjon frå sektor og andre. Sauda ungdomsskule ble valt på bakgrunn av høge mobbetal 2019-20 og negativt skulebidrag over fleire år.

I 2014 førte Fylkesmannen tilsyn med Sauda kommune ved Sauda ungdomsskule. Temaet var skulen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa. Tilsynet avdekkja den gong at Sauda ungdomsskule hadde manglande praksis for å sikre eleven sin rett til å kjenne til mål for opplæringa, kva som blir vektlagt i vurderinga av kompetanse, og kva som er grunnlaget for vurderinga.

I tillegg viste skulen manglande praksis i arbeidet med individuelle opplæringsplanar og undervegsvurdering. Sauda kommune fekk også pålegg om å sørge for at saksbehandlinga ved Sauda ungdomsskule oppfylte krava til enkeltvedtak i forvaltningslova, jf. forvaltningslova § 27.

I 2019 gjennomførte KPMG ein forvaltningsrevisjon retta mot kvalitetsarbeid i skulane i Sauda kommune. Skulane sitt arbeid med skulebasert vurdering var då eit av fleire tema. I rapporten finn vi at *Revisjonen vurderer på bakgrunn av intervjudata at skulane gjennomfører aktivitetar i tråd med skulebasert vurdering, men at desse aktivitetane ikkje er sett i system. Kommunen har tatt tak i dette, og er i ferd med å utarbeide eit system for skulebasert vurdering. Kommunen har i denne samanheng utarbeida ei rutine og eit årshjul for arbeidet med skulebasert vurdering. Skulebasert vurdering vil gjennomførast på alle skulane som ei pedagogisk analyse i månadsskiftet mars-april kvart år. Våren 2019 vil skulane foreta ei skulebasert vurdering på motivasjon, som er vald ut på bakgrunn av resultat frå elevundersøkinga der skulane skårar dårleg.*

Vi kan ikkje finne at skulebasert vurdering på motivasjon er blitt følgt opp. I tilbakemeldinga på førebels tilsynsrapport peiker kommunen på at dette er følgt opp hausten 2020, gjennom satsinga digital støtte for læring.

1.2 Om gjennomføringa av tilsynet

Vi opna tilsyn med Sauda kommune i brev frå 18.06.2021. De vart pålagd å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjon for å gjennomføre tilsynet.

Temaet for tilsynet er skulebasert vurdering, jf. forskrift til opplæringslova § 2-1.

Vi har ikkje sett på korleis de oppfyller andre krav i regelverket.

Dersom Sauda ungdomsskule ikkje følgjer regelverket, kan vi pålegge retting.

Det er kommunen som har det overordna ansvaret for at krava i opplæringslova blir gjennomførte, jf. opplæringslova § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skulen rettar opp brot på regelverket.

Vi sende foreløpig tilsynsrapport til dykk 15.12.2020. I den presenterte vi våre foreløpige vurderingar og konklusjonar.

1.3 Formålet med tilsynet

Opplæringssektoren skal arbeide med kvalitet i opplæringa i alle ledd, frå nasjonale myndigheiter og skuleeigarar til skuleleiarar og lærarar. Kvalitetsarbeidet skal gjennomførast lokalt med støtte i nasjonale satsingar, nasjonale eller regionale kompetansepakker og desentralisert ordning. Skulebasert kompetanseheving skal ta utgangspunkt i lokale analyser ved hjelp av skulebasert vurdering. Rapporten frå *Ekspertgruppe for skolebidrag*¹ legg vekt på at vurdering og utvikling av kvalitet må skje i lys av den enkelte skulen sin kontekst og utfordring. Difor blir den skulebaserte vurderinga viktig i kvalitetsarbeidet.

Profesjonsfellesskap og skuleutvikling skal vere eit prinsipp for skulen sin praksis². God skuleutvikling krev rom for å stille spørsmål og leite etter svar og et profesjonsfellesskap som er oppteken av korleis praksisen i skulen bidrar til at elevane lærer og utviklar seg. Alle tilsette i skulen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å vidareutvikle skulen. Det inneber at fellesskapet reflekterer over verdival og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderingar som grunnlag for målretta tiltak.

¹ <https://nettsteder.regjeringen.no/skolebidrag/files/2020/09/Kunnskapsgrunnlag-Ekspertgruppe-for-skolebidrag.pdf>

² <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/3.-prinsipper-for-skolens-praksis/3.5-profesjonsfellesskap-og-skoleutvikling/>

Skuleeigarar, skuleleiarar og lærarar har ut frå sine ulike roller eit felles ansvar for å legge til rette for god utvikling i skulen. Dei må saman sørge for at praksisen i skulen er i samsvar med heile læreplanverket.

I NOU 2019:23 *Ny opplæringslov*³ seier utvalet at *arbeid med kvalitetsutvikling i skulen er viktig for å sikre barn sine grunnleggjande menneskerettar og for å nå måla med opplæringa*. Vidare meiner utvalet at det bør vere eit eksplisitt krav i ny lov at kommunane skal arbeide for å oppretthalde og heve kvaliteten i opplæringa. Skulebasert vurdering vil vere grunnlaget for kommunen si kvalitetsutvikling.

Skulebasert vurdering er skulen si jamlege vurdering av i kva grad eiga verksemd medverkar til å nå måla i læreplanverket. Dette betyr at skulen skal vurdere organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa. Det overordna formålet med tilsynet er at skulebasert vurdering på denne måten medverkar til at elevane får eit godt utbytte av opplæringa.

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skuleeigar sørger for at skulen ved skulebasert vurdering

- har brei og samla vurdering av måloppnåinga til elevane
- vurderer om endringar kan bidra til auka måloppnåing hos elevane
- følger opp eventuelle endringar
- sikrar ein brei medverknad i gjennomføringa
- sikrar at elevane medverkar i den skulebaserte vurderinga
- gjennomfører vurderinga jamleg

Dette er viktige føresetnader for at organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa kan forbetrast, slik at elevane i større grad når måla for opplæringa.

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-23/id2682434/?ch=1>

2 Skulebasert vurdering

2.1 Rettslege krav

Skulen skal bruke eit breitt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevane når måla i læreplanverket

De skal jamleg vurdere i kva for grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa bidrar til at elevane når måla i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringslova § 2-1. I vurderinga må de samanhalde resultatet av opplæringa med mål og prinsipp i læreplanverket. De må ha eit kunnskapsgrunnlag som reflekterer breidda av måla i læreplanverket, både faglege mål og mål som omfattar trivsel og utvikling hos elevane på andre område. De må bruke kunnskapsgrunnlaget til å vurdere i kva for grad elevane når måla for opplæringa.

Skulen skal vurdere om endringar i organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa kan bidra til auka måloppnåinga hos elevane

Den skulebaserte vurderinga skal identifisere kva for endringar som best kan auke måloppnåinga for elevane. I kravet ligg det at de må vurdere ulike typar endringar, for eksempel nye tiltak, utviklingsarbeid eller ei vidareføring av det de allereie gjer. De må vurdere endringane for skulen som heilskap, sjølv om konsekvensane av endringane i nokre tilfelle primært vil vise seg for enkelte klasser eller for enkelte fag.

Skulen skal evaluere dei iverksette endringane og gjere nødvendige tilpassingar

Hensikta med den skulebaserte vurderinga er å sørge for at skulen lærer og utviklar seg slik at elevane i enda større grad kan nå måla i læreplanverket. Når de gjennom vurderinga avdekkjer forbettringsområde, må de derfor følge opp dette vidare. Dersom endringane ikkje fører til betring, må de gjere nødvendige tilpassingar.

Skulen skal ha ein brei og representativ medverknad i arbeidet med skulebasert vurdering

Vurderinga må involvere alle partar det vedkjem i analysen og i arbeidet med endringar og tiltak på bakgrunn av analysen. Gjennom vurderinga blir personalet bevisstgjort på samanhengen mellom gjennomføringa av opplæringa og i kva for grad elevane når måla. Lærarane er sentrale i å gjennomføre dei fleste endringstiltaka. De vurderer elles kven som skal delta.

Skulen må involvere elevane i den skulebaserte vurderinga

For å kunne vurdere i kva for grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa bidrar til at elevane når måla i læreplanverket, må de involvere elevane. Det kan variere kva for elevgrupper og kor mange ut ifrå kva som er temaet, men de skal alltid involvere elevane, jf. forskrift til opplæringslova § 2-1.

Skulen skal gjennomføre skulebasert vurdering jamleg

De må gjennomføre skulebasert vurdering jamleg, jf. forskrift til opplæringslova § 2-1. I utgangspunktet bør skulen gjennomføre vurderinga årleg, men samstundes vurdere tidsbruken opp mot kva som er forsvarleg.

2.2 Våre observasjonar, vurderingar og konklusjonar

Utdanningsdirektoratet har utvikla støttemateriell for å driva kvalitetsarbeid i opplæringa⁴. I kvalitetsarbeidet må skulen stille seg dei overordna spørsmåla *Kva veit vi? Kva får vi til? Kva kan vi bli betre på? Korleis kan vi endre praksis?* Kvalitetsarbeid inneber at skulen set seg mål, vel tiltak og evaluerer. Som ein del av desse prosessane må skulen innhenta informasjon om nåsituasjonen og laga felles mål eller framtidsbilde. For å sørge for at tiltaka blir gjennomførte og evaluerte undervegs, anbefaler vi at skulen set seg delmål eller milepælar. Faste stopp-punkt undervegs vil òg bidra til at skulen arbeider systematisk og heilskapleg. Profesjonsfellesskapet og elevmedverknad er sentrale prinsipp for å driva kvalitetsutvikling i skulen. Eit kjenneteikn på eit profesjonsfellesskap er at skulen saman vurderer og vidareutviklar sin praksis og at fellesskapet brukar forsking, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderingar som grunnlag for målretta tiltak.

Kontrollspørsmåla i tilsynet er utarbeidd frå dei rettslege krava, og viser korleis skulebasert vurdering er eit kvalitetsarbeid på den enkelte skule. For å vurdere om skulen oppfyller krava i regelverket, legg vi eigenvurderinga i RefLex, intervju og innsendt dokumentasjon til grunn for vurderingane våre.

2.2.1 Skulebasert vurdering på Sauda ungdomsskule

Skulebasert vurdering kan delast inn i tre delar. Å få oversikt over nåsituasjonen, identifisere, velje og gjennomføre endringar, og deretter å evaluere og justere endringane. I alle delane stiller regelverket krav om at skulen skal gjere vurderingar av eigen praksis. Eigen praksis er å forstå som organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa.

Bruker skulen eit breitt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevane når måla i læreplanverket?

For å få oversikt over nåsituasjonen, må skulen bruke eit breitt kunnskapsgrunnlag. Dette skal brukast til å vurdere eigen praksis, både kva skulen får til og kva skulen ikkje får til.

Leiinga ved Sauda ungdomsskule legg årleg fram resultata frå dei nasjonale prøvane, både i rektormøte og i lærarkollegiet. Analyse av tala for skuleåret 2019-20, førte til lesekurs for elevane på nivå 1 og 2, samt ein ekstra lærar i ein av klassane. I tilsynet kjem det fram at skulen også bruker fleire andre kjelder i kunnskapsgrunnlaget sitt, som brukarundersøkingar, og standpunkt- og eksamenskarakterar. Vi har fått tilsendt plan for bruk av utviklingstid for dei siste tre åra. Gjennomgang av resultat på dei nasjonale prøvane og elevundersøkinga går igjen, men vi finn ikkje at andre kjelder til informasjon om elevane si måloppnåing systematisk blir diskutert i kollegiet. Vi finn heller ikkje at skulebidragsindikatorane er ein del av kunnskapsgrunnlaget.

I RefLex og i intervjuar nemner lærarane at dei innhentar informasjon om elevane sin måloppnåing på ulike vis, som skriftlege- og munnlege prøvar, observasjonar og samtalar. Fleire lærarar nemnar også at dei bruker ulike vurderingsformer. Skulen bruker VISMA som verktøy for å dokumentere den enkelte elev si måloppnåing i fag, og lærarane legg inn vurderingar her fleire gonger i året. I RefLex peiker lærarane på at dei diskuterer om elevane når læreplanmåla på fleire

⁴ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/kvalitetsarbeid-i-opplaringen/>

arenaer, som klasselærarmøter, fagmøter, trinnmøter og i arbeidet med årsplanar. Fleire skriv at dei saknar ei jamn vurdering av "kor vi er og kor vi skal". Vi finn ikkje at lærarane sine vurderingar om elevane sin måloppnåing blir samla og aggregert, slik at dette bidreg til at skulen får eit samla bilde av om elevane når måla i læreplanverket.

I krava til skulebasert vurdering ligg det at den enkelte skule skal samle dei ulike kjeldene til måloppnåing, i eit stopp-punkt kor alle kjeldene er samanfatta og sett i forhold til kvarandre. Sjølv om skulen bruker fleire kjelder i kunnskapsgrunnlaget sitt, finn vi ikkje at desse blir samla og sett på heilskapleg. I kunnskapsgrunnlaget bør, i tillegg til kvantitative kjelder, også kvalitative kjelder inngå, som lærarane sine vurderingar av elevane sin måloppnåing.

Dette kunnskapsgrunnlaget skal brukast til å vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa bidrar til at elevane når måla i læreplanverket. I denne vurderinga skal ein også sjå på det som fungerer. I eksempelet med skulen sitt arbeid med dei nasjonale prøvane blir dei dårlege resultata trekt fram og agert på, men personalet drøfter ikkje det som skulen får til. Vi finn ikkje at skulen systematisk vurderer kva i opplæringa som fungerer og ikkje fungerer.

Fylkesmannen meiner at den samla dokumentasjonen berre i noko grad viser at skulen har spurt seg sjølv kvifor resultata er som dei er, eller tolka resultata i lys av observasjonar og erfaringar frå skulen sin praksis. Til dømes har skulen analysert resultata frå nasjonale prøver, men dokumentasjonen viser ikkje kva vurderingar skulen gjer av eigen praksis opp mot resultata. Dermed veit skulen om dei har positiv eller negativ utvikling, men i mindre grad kva det er i skulen sin praksis som fører til denne utviklinga. Resultata frå nasjonale prøver og Elevundersøkinga er indikatorar på måloppnåing på ulike område i læreplanen. Faglege resultat kan være tett knytt saman med opplevingar i læringsmiljøet, noko elevane kan gi uttrykk for i Elevundersøkinga. Tilsynet vårt viser ikkje at skulen reflekterer over slike moglege samanhengar.

Vi finn ikkje at skulen samlar eit breitt kunnskapsgrunnlag, og at ulike kjelder systematisk blir brukt til å vurdere eiga praksis og elevane si måloppnåing. Kommunen skal i gang med ekstern vurdering av skulane, og skuleeigar har utarbeida ei rutine for dette, *Styringsdialog og oppfølging med skulane – ekstern vurdering*. I denne står det at alle skulane skal presentere eit samla bilde av resultata, samt ei analyse av kva dei lykkast med og kva dei kan forbetre. Denne rapporten skal utarbeidast i april, og vil kunne utgjere det breie kunnskapsgrunnlaget som krevst i den skulebaserte vurderinga. Krava i malen kan med fordel knytast tettare til ei vurdering av elevane sin måloppnåing.

Fylkesmannen sin konklusjon

Fylkesmannen sin konklusjon er at skulen per i dag ikkje bruker eit breitt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevane når måla i læreplanverket.

Sauda ungdomsskule har tilgang til, og bruker fleire kjelder i kunnskapsgrunnlaget sitt, men dei har ikkje samla kjeldene og sett dei i samanheng. Skulen har heller ingen systematisk vurdering av skulen sitt bidrag til elevane sin måloppnåing.

Vurderer skulen om endringar i organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa kan bidra til auka måloppnåing hos elevane?

På bakgrunn av analysane av kunnskapsgrunnlaget, skal skulen velje eit satsingsområde som bidrar til auka måloppnåing hos elevane.

I 2019 blei iPad innført ved alle skulane i Sauda, og blir sett på som eit satsingsområde. Dette er ein reiskap til bruk i skuleutviklinga, men er ikkje eit utviklingstiltak i seg sjølv. I tilbakemeldinga på førebels tilsynsrapport skriv kommunen at iPad-satsinga er valt med læring som føremål, særleg med tanke på tilpassa opplæring og motivasjon.

Våren 2019 hadde Sauda ungdomsskule lesing som satsingsområde. Dette blei valt på bakgrunn av svake resultat på dei nasjonale prøvane. Oppgåvene i leseprøva blei grundig analysert, og skulen ga tilbod om lesekurs til alle elevane på meistringsnivå 1 og 2. I tillegg blei det innført eit lesekvarter for alle elevane på skulen.

Som nemnt over, finn vi ikkje at skulen har eit breitt nok kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevane når måla i læreplanverket. I tilsynet kjem det også fram at skulen ofte konstaterer svake resultat, framfor å finne årsaker til desse. Vi finn heller ingen analyse av kva skulen gjer bra og årsaker til dette. I intervju og RefLex er det fleire gongar nemnt at skulen gjer det bra på munnleg eksamen, men ikkje så godt på skriftleg. Dette blir nemnt som ei konstatering.

Kommunen har lagt føringar for val av satsingsområde dette skuleåret. Satsingsområdet skal omhandle iPad, og i kommunen sin utviklingsplan kjem det fram at valet skal baserast på ei brukarundersøking. Denne undersøkinga handlar om innføring av iPad, samt spørsmål om opplevinga med heimskule i vår. Både elevar, føresette og lærarar har svart på undersøkinga.

Sauda ungdomsskule presenterte og diskuterte funna i undersøkinga i lærarkollegiet, og skuleleiinga valde vurdering på iPad som satsingsområde. På intervjutidspunktet hadde skulen presentert det nye satsingsområdet i ei fellesøkt i samband med ny vurderingsforskrift. Kollegiet diskuterte kor skulen er nå, og kor skulen ønsker å vere. Vi har fått tilsendt eit møtereferat som viser prosessen rundt utviklingsområdet. Her skal ein mellom anna vurdere kva ein skal fortsette med, og kva ein ikkje skal fortsette med, for å nå framtidsbildet.

I intervju med både tilsette, elevar og føresette kom det fram at det kan synast som om det er ulik vurderingspraksis mellom lærarane på skulen. Nokre bruker mange ulike vurderingsformer, medan andre stort sett vurderer kompetansemåla ved hjelp av skriftlege prøvar. Vi har inntrykk av at skuleleiinga har tydelege forventningar til at lærarane bruker ulike vurderingsformer, men at det likevel ikkje er gjennomført i heile kollegiet.

Sett i lys av den varierende vurderingspraksisen blant lærarar, nye læreplanar og ny vurderingsforskrift synast valet av vurdering på iPad, som eit godt grunngjeve val av satsingsområde. Som nemnt hadde skulen på tilsynstidspunktet akkurat valt tema, og ei nærmare beskriving av målsettingar og plan for gjennomføring var ikkje klar.

Sjølv om val av satsingsområde verkar gjennomtenkt, saknar vi vurderingar som knyt satsingsområdet til elevane sin måloppnåing, og vi finn heller ikkje dokumentasjon på at andre endringar har blitt vurderte.

Målet med skulebasert vurdering er å auke måloppnåinga til elevane, og for å vurdere kva for tiltak som er best eigna til dette, bør ein bruke profesjonsfellesskapet sin erfaringsbaserte kunnskap, i tillegg til forskingsbasert kunnskap.

For vidare val av satsingsområde må skulen bruke eit breiare kunnskapsgrunnlag, som for eksempel den nemnde rapporten i samband med ekstern vurdering av skulane. Skulen må også dokumentere val av satsingsområde betre, både med tanke på analyse av ståstad, målsettingar, milepælar og evalueringar.

Kommunen har nyleg utarbeida ei *Rutine for skulebasert vurdering*. Denne inneheld blant anna retningslinjer for val av utviklingsområde, målsettingar og grunngjeving. Når skulen tar denne rutinen i bruk, vil valet av satsingsområde vere enda betre forankra og dokumentert.

Fylkesmannen sin konklusjon

Fylkesmannen sin konklusjon er at skulen per i dag ikkje vurderer om endringar i organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa kan bidra til auka måloppnåing hos elevane.

Skulen har valt tema for satsingsområde, men ikkje i tilstrekkeleg grad knytt dette til måloppnåinga til elevane. Vi ser at skulen har starta ein prosess rundt satsingsområde, men har ikkje kome langt nok i arbeidet til at lovkrava er innfridde.

Evaluering av skulen dei endringane som er sette i verk og gjer nødvendige tilpassingar?

Hensikta med den skulebaserte vurderinga er å sørge for at stadig utviklar betre praksis slik at elevane i enda større grad kan nå måla i læreplanverket.

Sauda ungdomsskule har utarbeida ei evaluering av lese-satsinga våren 2019. I denne kjem det fram at retestinga etter lesekurset ikkje var optimal, og at den skal gjennomførast på ein annan måte neste gong. Lese kvarteret, som ble innført i same periode, er ikkje evaluert. I intervjuet kom det fram at satsinga ble avslutta utan grunngjeving og utan evaluering.

Kommunen har tatt initiativ til ei spørjeundersøking knytt til iPad-satsinga. I intervjuet kjem det fram at dette var meint som ei evaluering av innføringa av iPad, i tillegg til ei evaluering av opplevinga med heimeskule. Resultata frå denne ble brukt til å velje satsingsområde. Sauda ungdomsskule har, som nemnt over, valt evaluering på iPad på bakgrunn av undersøkinga. Dei har med det avdekket eit forbedringsområde, som dei ønsker å gjere noko med.

Innføring av iPad på alle skulane i kommunen er ikkje i seg sjølv eit utviklingsområde i tråd med skulebasert vurdering. Men kommunen viser likevel at dei har evaluert satsinga undervegs. Fylkesmannen finn at Sauda ungdomsskule har evaluert tiltak, men skulen har ikkje vist at dette blir gjort systematisk for alle tiltak. Vi ser heller ikkje at det er gjort justeringar i tiltak på bakgrunn av evalueringar. Rett nok er det nemnt at retest i lesekurset skal gjennomførast på ein annan måte neste gong.

Skulen er i startfasen med nytt satsingsområdet, og har ikkje utarbeida framdriftsplan enda. Ein god framdriftsplan må jamleg omtale evaluering og justering. God praksis for å kunne evaluere verknaden av eit utviklingsarbeid vil vere å gjennomføre ei systematisk utprøving av tiltaka og ha tidfesta stopp-punkt for å reflektere og stille spørsmål om verknaden av endringane.

Den nemnde rutinen for skulebasert vurdering har eit punkt om at det valde utviklingsområdet skal evaluerast. Dersom skulen følger denne rutinen, vil dei kunne sikre at alle tiltak blir evaluert. I rutinen står det ikkje når det skal evaluerast. For at skulane skal få anledning til å justere tiltaka som ikkje fører til forbetring, må dei evaluerast undervegs.

Fylkesmannen sin konklusjon

Fylkesmannen sin konklusjon er at skulen per i dag ikkje evaluerer iverksette endringane og ikkje gjer nødvendige tilpassingar.

Det blir likevel gjort evalueringar, men vi finn ikkje at dette blir gjort systematisk, og heller ikkje at det fører til endring i tiltaka.

Gjennomfører skulen skulebasert vurdering jamleg?

I intervju og eigenvurderingane kjem det fram at dei tilsette på skulen ikkje har ei felles forståing for kva skulebasert vurdering er. Både lærarane og leiinga seier at dei har arbeida med skuleutvikling, men at dei ikkje har brukt omgrepet skulebasert vurdering, og at arbeidet heller ikkje er sett i noko system.

Fylkesmannen sin konklusjon

Fylkesmannen sin konklusjon er at skulen per i dag ikkje gjennomfører skulebasert vurdering jamleg.

2.2.2 Medverknad i den skulebaserte vurderinga

Skulen skal ha ei brei og representativ medverknad i den skulebaserte vurderinga. Formålet er at skulen skal få kunnskap om erfaringane til dei det angår for å utvikle ein praksis som fører til best mogleg læring for elevane.

Sørger skulen for ei brei og representativ medverknad i den skulebaserte vurderinga?

Skuleeigar er involvert i arbeidet med skulebasert vurdering og har forventningar om at dette skal gjennomførast jamleg. Skuleeigar har utarbeida *Rutine for skulebasert vurdering* og *Rapport for skulebasert vurdering* som det er forventa at skulane i Sauda skal følgje opp. I tillegg skal det gjennomførast ekstern vurdering av alle skulane. Formålet med den eksterne vurderinga er at skuleeigar skal sikre at skulane møter lovkrava og at skuleeigar får informasjon som kan gi grunnlag for gode grep for skuleutvikling. Det er laga eit årshjul som inneheld ein plan for dette arbeidet.

Lærarane er, saman med elevane, dei mest sentrale i gjennomføringa av tiltaka, og det er derfor viktig at dei er involverte i analysen av kunnskapsgrunnlaget. Prosessen med analysen vil kunne skape ei felles forståing av nåsituasjonen. Dokumentasjon og intervju viser at leiinga gjer analyser av dei nasjonale prøvane, og at dette blir presentert i kollegiet. Personalet blir bedt om å lesa gjennom rapportar på førehand og gjera seg opp ei meining før resultata blir drøfta i fellestid.

Dette skuleåret er val av utviklingsområde basert på ei undersøking som er gjort blant elevar, føresette og tilsette ved skulen. Leiargruppa valde tema for utviklingsarbeid på bakgrunn av undersøkinga. Etter at leiinga fastsette utviklingsområde har dei satt i gang arbeid med å involvere personalet i å analysere og utvikle satsingsområdet. I *Oppsummering frå møte Sauda*

ungdomsskule 13.10.20 kan vi lese at lærarane har reflektert rundt korleis situasjonen på skulen er nå og dei har gjort seg tankar om kor dei vil. Dette blei bekrefta i intervju. I dokumentasjonen kan vi sjå at leiinga presenterte ein plan for dei neste samlingane i personalet. I det vidare arbeidet blir det lagt opp til djupare analyse av eigen praksis.

I tillegg til å vera med i analysearbeidet, skal dei tilsette ha medverknad i arbeid med endringar og i arbeid med kva tiltak som skal setjast i verk.

Skulen hadde førre skuleår fokus på lesing. Dei valde dette utviklingsområde fordi skulen over fleire år hadde skåra dårleg på nasjonale prøver i lesing. Resultat blei diskutert i plenum og leiinga bestemte at det skulle gjennomførast lesekurs for elevane på nivå 1 og 2. I tillegg skulle det innførast lesekvarter for alle elevane.

I eigenvurderingane står det at leiinga går gjennom dei ulike undersøkingane og testane, og deretter bestemmer kva tiltak som skal bli sett inn, utan at lærarane er med i prosessen. Intervjua bekrefta dette. Lesekvartert blei avslutta etter nokre veker utan at det var felles refleksjon rundt dette. Lesekurs skal vidareførast neste skuleår utan at dette har blitt diskutert breitt i personalet. Vi finn ikkje at arbeidet som er gjort, har bevisstgjort lærarane på samanhengen mellom gjennomføringa av opplæringa og elevane si måloppnåing.

I intervjua kjem det fram at skuleleiinga i det vidare arbeidet skal følge *Rutine for skulebasert vurdering* og vil involvera personalet i evaluering av endringar og val av tiltak. Skulen har henta inn ein ekstern rettleiar som skal hjelpe dei med prosessen.

Samarbeidsutvalet (SU) er eit rådgjevande organ som kan uttale seg om alle saker som gjeld skulen. Då utvalet består av representantar frå både undervisningspersonalet, andre tilsette, foreldrerådet, elevane og kommunen, vil arbeidet her kunne bidra til brei og representativ medverknad.

Føresette blir høyrte gjennom FAU og SU, der blir mellom anna resultata på nasjonale prøvar og Elevundersøkinga presentert. FAU seier at det er rom for å stilla spørsmål og at dei diskuterer resultata. Dei opplever at dei blir tatt på alvor av leiinga på skulen. I intervju fortel FAU at dei var involvert i iPad-satsinga. Vi har ikkje fått dokumentasjon på planlagde og gjennomførte møter i SU. I tidlegare nemnt rutine for skulebasert vurdering står det at foreldreråd skal vera med i prosessen. Undersøkingane våre viser ikkje at skulen har eit bevisst forhold til kva SU eller andre råd skal involverast i. For å oppfylle kravet til brei og representativ medverknad, må skulen synleggjere ei større bevisstheit rundt involvering i analysen og i arbeidet med endringar og tiltak. Koplinga til stopp-punkta i den skulebaserte vurderinga må vere tydelege. Mål med involveringa og tidfesting av når arbeidet skal skje, bør kome fram av årshjula.

Føresette får presentert resultat og kan koma med innspel, men er ikkje direkte involvert i val av utviklingsområde. Dei er heller ikkje med i arbeidet rundt endringar og tiltak som blir iverksett på bakgrunn av analysen. Leiinga og lærarane på skulen er bevisste på at dei i tida framover skal trekke både føresette og elevane med i dette arbeidet.

Fylkesmannen sin konklusjon

Fylkesmannen sin konklusjon er at skulen per i dag ikkje har hatt brei og representativ medverknad i den skulebaserte vurderinga.

Skulen har planar for korleis den skal sikre medverknaden framover.

Involverer skulen elevane i den skulebaserte vurderinga?

Skulen skal involvera elevane for å kunne vurdere i kva grad eigen praksis bidrar til at elevane når måla i læreplanen. Regelverket seier at skulen alltid skal involvere elevane, men at ein kan vurdere når og kor mange.

Skulen har etablert eit elevråd, og ein av lærarane har ansvar for dette. Kvar klasse har ein representant i elevrådet, og dei har møter annankvar veke. Det er satt opp eit årshjul for møta, og elevrådsleiar og sekretær har møte med rektor i etterkant. Elevrådsrepresentantane tek sakene vidare til sine klasser.

I tilsynet finn vi at elevrådet stort sett uttaler seg om praktiske ting, som for eksempel korleis dei skal organisera kantina eller korleis dei skal gjennomføra juleball. Vi finn ikkje at elevrådet får uttale seg om endringar og tiltak i utviklingsarbeid.

Elevane får gi tilbakemelding gjennom ulike undersøkingar som blir gjort på skulen, og er på den måten ein del av kunnskapsgrunnlaget. I etterkant får elevane presentert resultata frå undersøkingane, men seier at dei ikkje deltek i refleksjon rundt desse. Elevane får heller ikkje vera med i vurderingar eller bestemma eventuelle tiltak.

I eigenvurderingane frå dei tilsette kjem det fram at skulen må bli flinkare til å involvera elevane. Dei stadfester at elevane blir presentert for mobbeundersøkinga, men at dei ikkje er med å finna tiltak.

Når det gjeld skulen sitt val av utviklingsområde dette skuleåret, har elevane delteke ved å svara på ei undersøking. Dei var ikkje med på val av utviklingsområde, men fekk det presentert i etterkant. Når utviklingsområde nå er bestemt, har leiinga engasjert elevrådet i det vidare arbeidet. Elevrådet arbeider med vurdering og bruk av iPad i vurdering. Dette skal dei presentera for personalet på eit møte i næraste framtid.

For å utvikle og oppretthalde god praksis, må lærar og elev jamleg vurdere undervisninga og læringsmiljø for å sikre god læring. Informasjonen skal brukast både til å forbetre opplæringa for elevane direkte i undervisninga, og som informasjon i skulebasert vurdering. Representantane i elevrådet fortel at det er stor variasjon på kor stor medverknad dei har i klasserommet. Nokre av lærarane spør korleis dei lærer best, og kva metodar dei vil bruka. Andre lærarar engasjerer ikkje elevane i det heile. Tilsynet har avdekka manglande elevmedverknad når tiltak eller endringar blir vurdert. Elevane visste ikkje kvifor det blei satt i gang lesekvarter, dei visste heller ikkje kvifor dette blei avslutta. Våre undersøkingar viser at elevane får vere med og ta enkelte val i undervisninga, men at dei ikkje er med og vurderer kva som fungerer og kva som ikkje fungerer, systematisk og i heilskap. Både leiinga og dei tilsette meiner at skulen må bli flinkare til å involvera elevane.

Fylkesmannen sin konklusjon

Fylkesmannen sin konklusjon er at skulen per i dag ikkje i tilstrekkeleg grad involverer elevane i den skulebaserte vurderinga.

3 Våre reaksjonar

I kapitla ovanfor har vi konstatert at de ikkje oppfyller regelverket på alle område. Vi pålegg dykk å rette opp følgande, jf. kommunelova 30-4:

Sauda kommune må sørge for at Sauda ungdomsskule oppfyller kravet til skulebasert vurdering, jf. forskrift til opplæringslova § 2-1.

Kommunen må sørge for at skulen

- bruker eit breitt kunnskapsgrunnlag for å vurdere om elevane når måla i læreplanverket
- vurderer om endringar i organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa kan bidra til auka måloppnåinga hos elevane
- evaluerer dei iverksette endringane og gjer nødvendige tilpassingar
- har brei og representativ medverknad i arbeidet med skulebasert vurdering
- involverer elevane i den skulebaserte vurderinga
- gjennomfører skulebasert vurdering jamleg

4 Oppfølging av pålegga

De skal setje i verk tiltak for å rette brot på regelverket straks. Når pålegga er retta, skal de erklære at rettinga er gjennomført og gjere greie for korleis de har retta.

Fristen er 01.07.2021. Vi vil ikkje avslutte tilsynet før de gjennom erklæringa og utgreiinga har vist at pålegga er retta.

5 De har rett til å klage

Tilsynsrapporten er eit enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2 bokstav b. De kan klage på enkeltvedtaket.

Dersom de klagar, må de gjere det innan tre veker. Fristen gjeld frå beskjed om at brevet har komme fram til dykk, jf. forvaltningslova §§ 28 og 29. De sender klagen til oss. Vi har moglegheit til å omgjere vedtaket. Dersom vi ikkje er einige med dykk, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjer saka.

I forvaltningslova § 32 kan de sjå korleis de skal utforme klagen.

De kan be om at vi ikkje set i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endeleg avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningslova § 42.

De er part i saken og har rett til innsyn i saksdokumenta, jf. forvaltningslova § 18.

Thomas Wegner Thomassen
tilsynsleiar

Ragnhild Otto

Randi Bjørkås

Vedlegg: Liste over dokumentasjon

- Personalliste Sauda ungdomsskule
- Årshjul elevrådet
- Oppsummering frå møte Sauda ungdomsskule 13/10-20
- Rapport skulebasert vurdering – lesing våren 2019
- Nasjonal prøve rekning og engelsk 2019
- Nasjonal prøve lesing 2019
- Nasjonal prøve lesing 2018
- Nasjonal prøve rekning og engelsk 2018
- Fellestid og utviklingsarbeid Sauda ungdomsskule hausten 2020
- Fellestid og utviklingsarbeid Sauda ungdomsskule haust 2020
- 2018 2019 Fellestid og utviklingsarbeid Sauda ungdomsskule
- Fellestid og utviklingsarbeid Sauda ungdomsskule 2019/ 2020
- Skulebasert vurdering – Tilsyn Sauda ungdomsskule og Fløgstad skule 2020
- KPMG: *Kvalitet på opplæringa i skulen*
- Kvalitetssystem for Saudaskulen, med lenker til:
 - Læring med digital støtte i Saudaskulen
 - Innkalling til årsmøte skule 2019-2020
 - Rutine for skulebasert vurdering
 - Rutine for ekstern vurdering – skuleeigars oppfølging av skulane
 - Mail frå utviklingsrettleiar 24.02.20 med lenkje til undersøking
 - Mail frå utviklingsrettleiar 19.08.20
 - Felles presentasjon til bruk i informasjonsarbeidet
 - Eigenvurdering i RefLex, skulebasert vurdering
 - Informasjonsskriv til føresette
 - Undersøking elevar (Fylkesmannen har ikkje tilgang)
 - Undersøking lærarar (Fylkesmannen har ikkje tilgang)
 - Undersøking føresette (Fylkesmannen har ikkje tilgang)
 - Rapport skulebasert vurdering
 - Brev om opning av tilsynet
 - Eigenvurderingar Fløgstad skule
 - Styringsdialog og oppfølging med skulane – ekstern vurdering
 - Utviklingsplan hausten 2019 – kommunal versjon
 - Utviklingsplan vår 2020 – kommunal versjon
 - Utviklingsplan haust 2020 – kommunal versjon

- Heimeside, Sauda kommune
- Søknad om midlar til ekstern vurdering
- Tildelingsbrev, midlar til ekstern vurdering
- Minstestandard for kartlegging i Sauda skulen
- Rutine for oppfølging av resultat, kartleggingar og brukarundersøkingar
- Handlingsretteilar for oppfølging av uro for elevar
- Årshjul for tema, lærande møter i rektorgruppa - førebels utkast
- Styringskort for grunnskulen 2019 – 2022 - Økonomiplan